

Warszawa, 30.06.23r.

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.:

„ROLA BŁĘKITNO-ZIEŁONEJ INFRASTRUKTURY ŚWIADCZĄCEJ USŁUGI EKOSYSTEMOWE W RÓWNOWAŻENIU PROCESÓW ROZWOJU PRZESTRZENNEGO DUŻYCH, POLSKICH MIAST”

Agnieszka Kowalewska

W ramach pracy podjęto się rozwiązanie zagadnienia powiązania koncepcji usług ekosystemowych i świadczącej je błękitno-zielonej infrastruktury (BZI) z planowaniem przestrzennym. Docelowo, działanie takie ma prowadzić do zrównoważenia rozwoju miast zarówno w aspekcie przestrzennym, jak i środowiskowym i przyczynić się do poprawy jakości życia ludzi oraz adaptacji do zmiany klimatu.

Na szerokim tle teoretycznym dotyczącym zasad rozwoju zrównoważonego i podstaw teoretycznych kształtowania współczesnej struktury funkcjonalno-przestrzennej miast oraz błękitno-zielonej infrastruktury i koncepcji usług ekosystemowych, przedstawiono studia przypadków obejmujące analizę praktyki planistycznej oraz innych dokumentów miejskich aktualnie obowiązujących w omawianym zakresie w dużych, polskich miastach. Studia przypadków pozwoliły określić braki w praktyce planistycznej, które autorka proponuje wypełnić za pomocą przedstawionego w pracy modelu, stanowiącego szkielet uniwersalnego konstruktum rozumianego jako sposób (algorytm) postępowania.

Proponowany model obejmuje matrycową ocenę terenów pod względem ich potencjału do świadczenia usług ekosystemowych i zapotrzebowania na te usługi, a także ich dalszego bilansowania w ujęciu przestrzennym. Z planistycznego punktu widzenia, jest to metoda waloryzacji terenów miast pod kątem ich predyspozycji do kształtowania systemu błękitno-zielonej infrastruktury. Proponowane analizy pozwalają zidentyfikować obszary, które świadczą omawiane usługi w różnym stopniu, a także tereny, które wykazują deficyty pod względem dostępu do tych usług. Bilansowanie powinno umożliwić optymalizację struktury funkcjonalno-przestrzennej miast pod kątem udziału BZI, a także rozmieszczenia terenów BZI w zasięgu pieszego dojścia od miejsc zamieszkania. Pozwala to na wskazanie kierunków rozwoju systemu błękitno-zielonej infrastruktury miast w zakresie wyznaczania nowych terenów i kształtowania powiązań pomiędzy nimi. Kolejnym krokiem jest określenie sposobów i zasad zagospodarowania terenów tworzących błękitno-zieloną infrastrukturę stosownie do ich potencjału. Efektem całego procesu będzie uzyskanie zrównoważonej struktury przestrzennej miasta, która zapewni uzyskanie odpowiednich proporcji w zagospodarowaniu terenu, pozwalających na „zachowanie lub przywrócenie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia” (zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska art. 72 ust. 2).

Model ze względu na swój ogólny charakter cechuje się elastycznością zarówno w zakresie typologii terenów, zestawu analizowanych usług, jak i ich ocen. Stanowi on autorską odpowiedź na braki występujące zarówno w stanie wiedzy, jak i w praktyce planistycznej w odniesieniu do tematu pracy.

Słowa kluczowe: usługi ekosystemowe, błękitno-zielona infrastruktura, planowanie przestrzenne, ocena matrycowa, waloryzacja terenów, adaptacja do zmiany klimatu, jakość życia.

Agnieszka Kowalewska